

Universiteit Antwerpen
| CNO | Centrum Nascholing Onderwijs

Traject Taal+

Studiedag 6 mei: taal telt

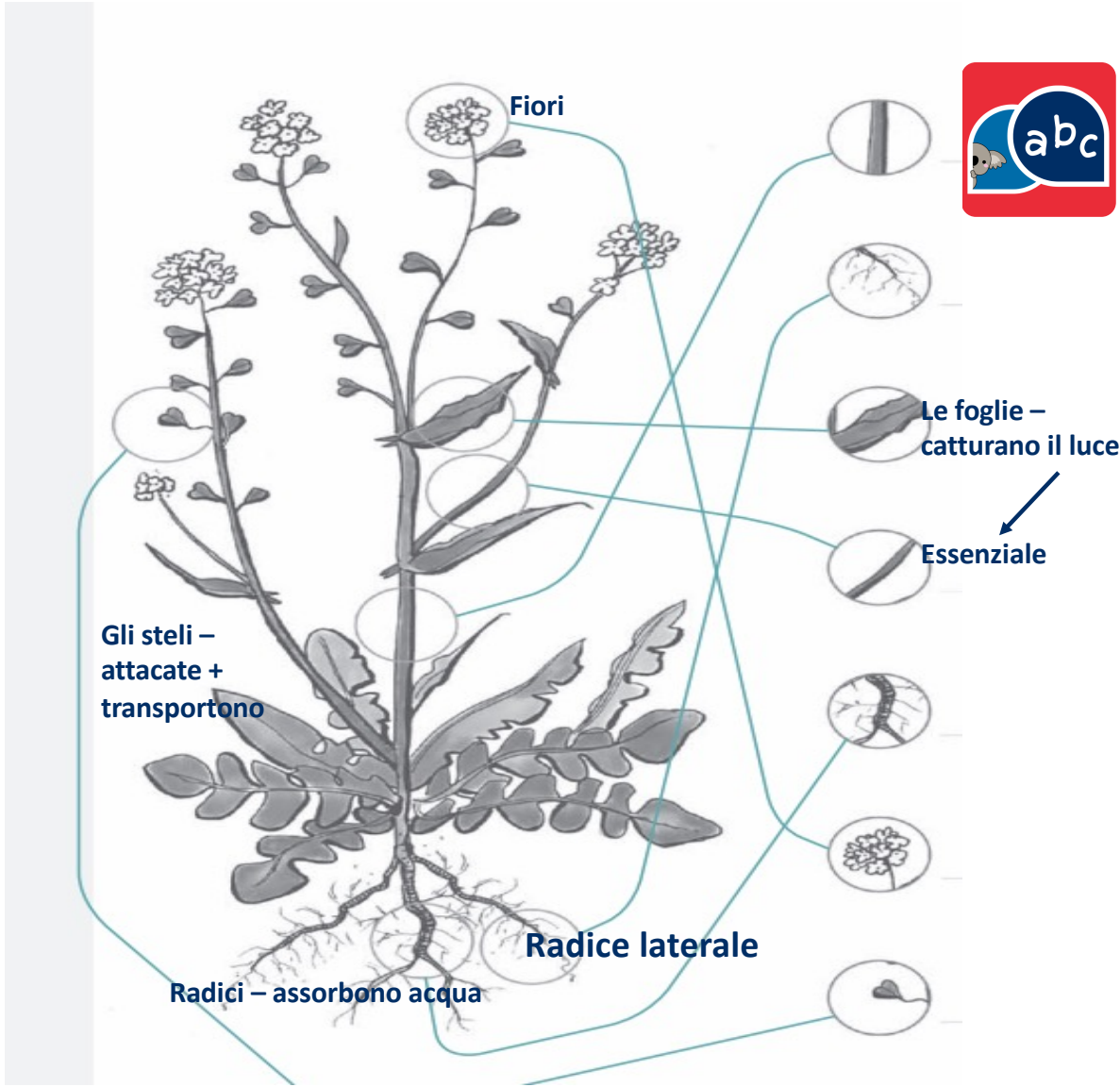
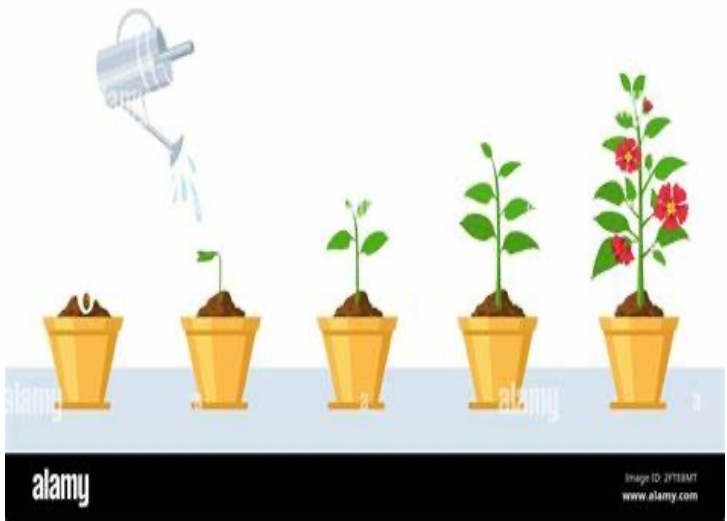
Het proces bij het opstellen van een taalbeleidsplan: logisch opbouwen

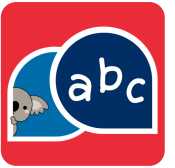
11:40u – 13u / 13:50u – 15:20u

**Welcome, Buongiorno, أهلاً وسهلاً بك, ласкаво просимо,
welkom**

- **Selecteer 2 foto's op je gsm. Daarvoor krijg je 1 minuut. Stel jezelf aan de hand van de foto's voor aan je buur. Je vertelt 30 seconden per foto.**

- **Assorbire**
- **Attacate**
- **Transportare**
- **Catture**
- **Essenziale**
- **Produrre**
- **Contenere**

Doelstellingen

- Je krijgt inzicht in het traject dat de deelnemers van TAAL+ doorlopen
- Je weet hoe je aan de slag moet gaan om een talenbeleidsplan op te stellen
- Je ziet hoe verschillende deelvaardigheden geïntegreerd kunnen worden
- Je kan met je team de eerste stappen zetten tot het opstellen en versterken van je taalbeleidsplan en bijbehorende acties
- Je weet dat taaltrajecten duurzaam, intentioneel en intensief zijn

De beginsituaties

- **18 scholen**
- **Verschillende beginsituaties**
- **Veel diversiteit in noden**
- **Verschillende contexten: stedelijke scholen, landelijke scholen, kleine scholen, grote scholen,...**

- **Gezamenlijke uitdagingen? Schooltaal, begrijpend lezen, technisch lezen, mondelinge vaardigheden, taalstructuur, achtergrondkennis, schrijven**

Wat voor school ben jij?

- Vul de mentimeter in...

Welke noden heeft je school?

- Vul de mentimeter in...

6 bouwstenen

Logisch opbouwen en structureel veranderen vertrekt vanuit een visie

Wat wil je voor alle kinderen op je school als het gaat over je taalonderwijs? Ga naar je (onderwijs)gevoel.

- Vul de mentimeter in

Wat is jouw grootste bezorgdheid over het taalonderwijs binnen onze school? **Klas/Individueel**

Doelstellingen: Wat willen we bereiken?

- Streven naar een correct Nederlands taalgebruik.
- Luistervaardigheid verbeteren; zowel begrip als attitude.
- Leesplezier verhogen door lezen en voorlezen.
- Streven naar rijk taalbegrip via focuswoorden.
- Ouders stimuleren om taalbegrip, taalgebruik te versterken.
- Zo efficiënt mogelijk inzetten van de beschikbare middelen.
- Leesplezier verhogen door voorlezen.

Wat is jouw grootste bezorgdheid over het taalgebruik binnen onze school? **Ouders**

Taalbeleidsplan

HET KOMPAS

GEWENTELIJKE BASISCHOLIC
Sint-Gillis-Waas

Leesplezierbeleid op
Het Kompas
= van leRensbelang

Lezen is een basisvaardigheid die enorm
belangrijk is in het leven!

- Lezen is het middel om informatie te verwerken en kennis te verwerven.
- Lezen is in alle lessen van belang.
- Lezen zorgt voor zelfredzaamheid in het dagelijkse leven.
- Lezen is belangrijk voor de verdere schoolcarrière.

Lezen is fijn!

- Lezen doet leerlingen leesplezier ontdekken.
- Lezen doet vertragen en schept een fantasiewereld los van de digitale wereld.
- Beter kunnen lezen vergroot het leesplezier.
- Lezen laat leerlingen kennismaken met verschillende verhalen.
- Lezen prikkelt de fantasie.

Lezen is goed voor het taalniveau!

Van visie naar actieplan: SMART

2.1 Ernaar streven dat binnen de 2 jaar het gemiddelde van de resultaten van de IDP's rond begrijpend lezen van het 4de en 6de leerjaar boven het gemiddelde van de Vlaamse norm ligt.

2.1.1 Leesondersteuning

Wie?

Alle leerlingen die niet op Avi-niveau zitten.

Wat?

Wekelijkse extra zorg in de vorm van individuele begeleiding rond lezen met kinderen die niet op axi-niveau zitten. Moment en leerlingen worden afgesproken tussen zorg en klasleerkracht. Dit om technisch lezen te verbeteren.

Waar?

Rustige plek op school.

Wanneer?

Schooljaar 2023-2024: Wekelijkse zorg. Bespreken in werkgroep naar pre-teaching en integreren vertelcyclus om zorg uit te breiden naar technisch lezen en begrijpend lezen.

Schooljaar 2024-2025: Uittesten pre-teaching.

2.1.2 Niveau/Tutorlezen

Wie?

Alle leerjaren van de lagere school

DOELSTELLINGEN VOOR DE LEERKRACHTEN	ACTIES	EVALUATIE				
		2023	2024	2025	2026	2027
<p>We willen dat de leerkrachten starten vanuit een centraal boek/ verhaal/ thema.... <u>om</u> hun lessen af te stemmen op onze talenstraat en zo ook een transfer te maken naar andere leergebieden. (<u>zoals</u>: W.O., godsdienst, <u>wiskunde....</u>) <u>en we</u> streven ernaar om elke leesactiviteit functioneel, motiverend en interactief is, en niet enkel binnen de taalles aan bod komt, en waarbij de leerkracht het luister- of leesproces van de kinderen ondersteunt door impliciete en expliciete strategie-instructie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen nieuwe taalmethode - <u>2^e</u> en <u>3^e</u> graad 					
	<ul style="list-style-type: none"> - We vertrekken vanuit een centraal boek/verhaal/... 					
	<ul style="list-style-type: none"> - Aanzet wordt gegeven in L3 en van daaruit bouwen we verder. De structuur blijft behouden zodat het heel herkend wordt voor de leerlingen. (<u>creëren</u> van een veilige leeromgeving) 					
	<ul style="list-style-type: none"> - Transfer naar andere leergebieden: <u>W.O.</u>, godsdienst, muzische vorming, wiskunde ... 					

De leerkracht laat de kleuters experimenteren met klankgroepen, klanken en rijm.

De leerkracht stimuleert de kleuters om letters te herkennen.

- Lettercircus
- Klikplaten opmaken om thuis te oefenen.
- Rijmspelletjes doen met de focuswoorden.
- Lettergreep-splitsen
- Letters stempelen
- Letterrad
<C:\Users\LieveVangenechten\OneDrive-kdniest.be\documenten-kleuters\Themawoorden.docx>

Van visie naar actieplan

DOEL: Durven en kunnen communiceren staat boven corrigeren

DOELSTELLINGEN OP KINDNIVEAU	ACTIES OP KINDNIVEAU
<ol style="list-style-type: none">1. De <u>lkn</u> durven en kunnen zich verstaanbaar maken (zowel praktisch als emotioneel).	<ul style="list-style-type: none">- Inzetten op kennismaking/groepsvorming/veilig klasklimaat, het hele schooljaar door (ook bij nieuwkomers).- In kaart brengen van wat rond "emoties" wordt gedaan, en uitschrijven van een leerlijn. De vernieuwingen hier rond blijven opvolgen (via <u>DocAtlas</u>)- Kans krijgen om verschillende materialen rond gevoelens aangereikt te krijgen en inzetten op woordenschat hier rond.- Sommige taken in eigen (thuis)taal laten maken.
DOELSTELLINGEN OP KLASNIVEAU	ACTIES OP KLASNIVEAU
<ol style="list-style-type: none">1. De <u>lkr</u> kunnen een veilige omgeving aanbieden waarin <u>lkn</u> durven en kunnen communiceren (met elkaar).2. De <u>lkn</u> krijgen voldoende kansen om hun communicatieve vaardigheden te oefenen.	<ol style="list-style-type: none">1. Implementatie "<u>pro-actieve</u> cirkel" in alle klassen van de LS.2. a. Voorbereidend werken rond luistervaardigheden in een klasgesprek, en dit oefenen in kleine groepjes vanaf de KS. b. De <u>daglijn</u> gebruiken om spreekkansen aan te bieden. c. Tijd en ruimte maken in de planning om (over gevoelens) te kunnen communiceren.
DOELSTELLINGEN OP SCHOOLNIVEAU	ACTIES OP SCHOOLNIVEAU
<ol style="list-style-type: none">1. Het team kan op een positieve manier, groeigerichte feedback geven.2. Het team kan respectvol communiceren (in groepsverband) over verschillende registers heen.3. Het team kan de ouders informeren over de Taalwerking op onze school.	<ol style="list-style-type: none">1. a. De <u>lkr</u> houden oudercontacten en <u>kindcontacten</u> na bepaalde rapporten. b. De <u>lkr</u> kunnen doelstellingen en verwachtingen formuleren in klare taal op het rapport.2. a. Een groeilyn/leerlijn uitschrijven rond kringgesprekken (KS/LS)/<u>pro-actieve</u> cirkel (LS)3. a. Een <u>intake-gesprek</u> (OKAN)/kennismakingsgesprek (KS/LS) houden in het begin van het schooljaar. b. De mogelijkheid aanbieden aan ouders om zich in te schrijven voor KAAP.

Van visie – doelstellingen – acties + taaltrajecten

- Veel scholen – nood aan brede klasaanpak + structureel inzetten op taalvaardigheid + specifieke taaltrajecten uitwerken
- Begonnen vanuit “wat doen we al allemaal”? Sterktes onder de loep nemen

- **Veel hiaten in taalbeleidsplannen in fase 1**

- **Daarna: de verschillende bouwstenen onder de loep**

sessie 2: mondelinge vaardigheden + woordenschat

sessie 3: schriftelijke vaardigheden

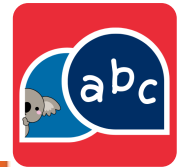
sessie 4: integratie van de deelvaardigheden

+ **coachingssessies en professionele leergemeenschappen**

**Hiaten opvullen
+ evolueren**

Hoe zichtbaar maken?

- 1.1 Investeer in een krachtige klasaanpak om alle leerlingen te bereiken
- 1.2 Werk in kleine groep of individueel met leerlingen die extra taalsteun nodig hebben
- 1.3 Leerkrachten zijn de geknipte begeleiders, maar ook paraprofessionals en vrijwilligers kunnen mee ondersteunen

- 2.1 Hou rekening met de wisselwerking tussen de deelvaardigheden
- 2.2 Ga voor een logische en stapsgewijze opbouw van het traject
- 2.3 Verwerk je taaldoelen in relevante thema's met verschillende invalshoeken

- 3.1 Plan rijke gesprekken om de mondelinge taalvaardigheid te bevorderen
- 3.2 Voorzie voorleesmomenten met veel interactie
- 3.3 Werk doelbewust aan woordenschat, ook expliciet

- 4.1 Bereid leerlingen vroeg genoeg voor op het leren lezen
- 4.2 Zet in op een effectieve leesstart
- 4.3 Ga voor goede, strategische en gemotiveerde lezers
- 4.4 Laat schrijfp opdrachten het lezen (en spreken) versterken

- 5.1 Geef expliciete instructie
- 5.2 Laat leerlingen van en met elkaar leren
- 5.3 Geef sterke feedback
- 5.4 Integreer technologie op een wijze manier in je lessen
- 5.5 Hou rekening met de taalachtergrond van leerlingen om je instructie te versterken

- 6.1 Monitor je leerlingen en stem je onderwijs hierop af
- 6.2 Grijp de kans om te blijven leren
- 6.3 Werk samen met je team vanuit een gedeelde en gedragen missie

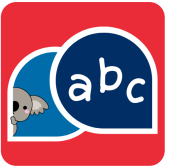
Wat doe je allemaal al?

 TIDE – KADER LEERWANDELING	
1 BETEKENISVOLLE TAKEN (Task)	
Wat zijn de leerlingen aan het leren, aan het doen?	
Is er veel interactie tussen leerkracht en kinderen? Hoe merk je dat?	
Is er veel interactie tussen kinderen? Hoe merk je dat?	
Wordt er aan woordenschat gewerkt? Hoe? Beschrijf wat je observeert.	
Andere observaties	
2 INSTRUCTIES VAN DE LERAAR (Instructional Strategies)	
Beschrijf hoe de leraar de instructie geeft?	
Wordt de instructie visueel ondersteund? Hoe?	
Wordt er veel feedback gegeven door de leerkracht aan de leerlingen?	
Houdt de leerkracht rekening met de taalachtergrond van de leerlingen? Hoe merk je dat?	
Andere observaties	

 TIDE – KADER LEERWANDELING	
3 UITRUSTING EN ORGANISATIE (Design)	
Hoe ondersteunt de inrichting van de ruimte de taalverwerving?	
Zijn er veel boeken aanwezig? Op veel verschillende plaatsen.	
Hangen er woorden/letters aan de muur?	
Is er ruimte voor de thuistaal van de kinderen? Zijn die zichtbaar aanwezig? Hoe?	
Andere observaties	
4 DOOR HET OOG VAN DE LEERLING (Eye of the learner)	
Werken de kinderen in groepen? Zo ja, hoe worden die gevormd?	
Zaaien de kinderen zich goed? Hoe merk je dat?	
Hebben alle kinderen veel spreekansen? Zo ja, hoe zorgt de leerkracht daarvoor?	
Zaaien de kinderen rijk gesproken met de leerkracht? (vrij gesproken versus schoolse gesprekken)	
Andere observaties	

“Give it to us” – waarom niet?

- School = identiteit
- School = neuzen in dezelfde richting
- School = the magic in the mess (Brené Brown)

Sessies

sessie 2: mondelinge vaardigheden + woordenschat

sessie 3: schriftelijke vaardigheden

sessie 4: integratie van de deelvaardigheden

+ coachingsessies en professionele leergemeenschappen

Belangrijkste inzichten van de scholen:

**sessie 2: woordenschat – schooltaal - lat hoog – leerlijn nodig
+ belang van rijke gesprekken / debatteren**

sessie 3: belang van inzetten op fonemisch bewustzijn vanaf K2

sessie 4: belang van integratie van de vaardigheden

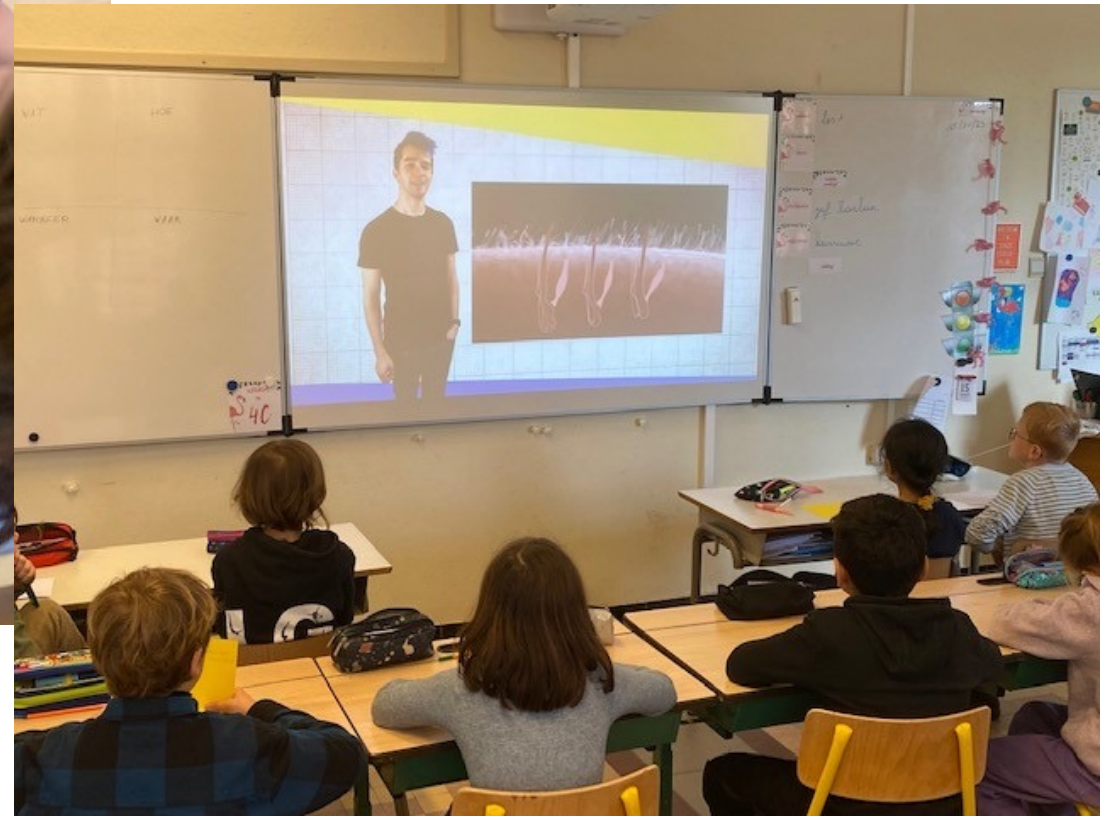
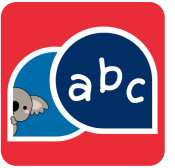
Nieuwe doelstellingen in actieplannen-evidence informed na sessie 2

- Vb. Kinderen hebben meer spreekkansen in de kleuterklas
- Vb. De receptieve vaardigheden (luisteren en lezen) worden in je didactiek gekoppeld aan de productieve
- Vb. We werken per week aan 5-7 focuswoorden (schooltaal) die in de verschillende vaardigheden terugkomen.

Duogesprek: mijn huis

Samir weet het: gecombineerd met spreken

Woordenschat

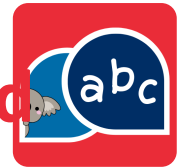
- Keuze schooltaal = moeilijk, verschillende bronnen
- Leerlijnen schooltaal

Verschillende bronnen? Te moeilijk?

Voorbeelden kleuteronderwijs: onderlijnen, verbinden, vooraanzicht, bevatten, ...

Voorbeelden lager onderwijs: elimineren, perspectief, overeenkomst, campagne voeren, verwachten,

Nieuwe doelstellingen in actieplannen-evidence informed na sessie 3

Nieuwe doelstellingen na sessie 3:

- We werken vanaf de tweede kleuterklas rond fonemisch bewustzijn en laten alle klanken aan bod komen.
- We verhogen de minuten begrijpend lezen met leesdidactiek in de lagere school naar 45 minuten per dag.

[Kaatje Klank in de derde kleuterklas.mp4](#)

Sessie 4

- Integratie van de deelvaardigheden

Discussie: hoe doen in het huidige systeem?

- Meten is weten?

Mondelinge vaardigheden, schrijven, lezen, taalbeschouwing,...

- En nu?

Vragen?

